

CHÙA THẦN QUANG

VÀ BỨC TƯỢNG ĐỒNG LỚN NHẤT MIỀN BẮC

Được xây dựng từ giữa thế kỷ 18 (1728-1788), chùa Thần Quang (số 44 phố Ngũ Xã, Hà Nội) thờ nhà sư Nguyễn Minh Không, tục truyền là vị tổ nghề đúc đồng Ngũ Xã. Thời ấy, chùa thuộc thôn Ngũ Xã (tổng Thuận Thành, huyện Vĩnh Thuận, thành Thăng Long), một bán đảo bên hồ Tây, nơi có nghề đúc đồng phồn vinh tới mức "Lửa đóm ghen năm xã xây lò"... Nhưng Thần Quang ngày nay không phải là Thần Quang nguyên gốc của thế kỷ 18. Sự tàn phá của năm tháng, thời tiết đã khiến chùa bị hư nát và không giữ được cảnh chùa như ban đầu. Đến năm 1952, chùa đã được xây dựng lại hoàn toàn. Và đó chính là chùa Thần Quang hôm nay. Chùa Thần Quang "mới" có thêm một bảo vật: bức tượng Phật Adidã bằng đồng lớn nhất ở các đền chùa miền Bắc. Theo lịch sử ghi lại, việc đắp cốt tượng được khởi công vào ngày Phật Đản năm 1949, đến cùng ngày năm 1952 thì khánh thành. Đúc bằng đồng liền một khối, đây là một công trình do những nghệ nhân của làng đúc đồng Ngũ Xã thực hiện. Tượng Phật Adidã có trọng lượng 10 tấn đồng. Chiều cao tượng là 3,95m, tai tượng dài 0,7m. Khoảng cách hai đầu gối cũng lên tới 3,6m... Chu vi tượng đo được là 11,6m... Tượng được đặt trên một toà sen có chu vi 15m, gồm 96 cánh. Tổng trọng lượng tượng và toà sen lên tới 14 tấn.

Năm 1993, chùa được Bộ Văn hoá - Thông tin công nhận là di tích lịch sử văn hoá cấp quốc gia. Song dường như chuyện "cấm xâm phạm" là khó thực hiện được. Bởi tới thời điểm này, vẫn có tới 15 hộ với tổng số 60 người đang chen chúc nhau ở tầng trệt và khu hậu bia của chùa. Sự tồn tại của 60 người này đã ảnh hưởng nhiều tới cảnh quan chùa. Thật khó coi khi vào chùa lễ Phật mà thấy ngay bên cạnh cửa chùa. Thật khó coi khi vào chùa lễ Phật mà thấy ngay bên cạnh chùa quần áo phơi la liệt đủ loại. do các hộ nấu ăn ở gầm chùa nên hơi khói than bốc lên đã làm trần nhà bị ôxy hoá long lở. Điều này vô cùng nguy hiểm vì đây chính là nơi đặt bức tượng Phật nặng tới 14 tấn nói trên. Chưa kể tới việc nhiều hộ do chật chội quá còn tìm cách coi nới thêm, khiến sự bền vững của ngôi chùa 2 tầng này có phần càng ngày càng đáng lo. chuyện này tồn tại đã vài chục năm nay nhưng đến nay vẫn chưa có giải pháp nào được đưa ra để di dân cả.

Chùa Thần Quang lâu nay vẫn được coi là ngôi chùa thiêng ở Hà Nội. Kế ngay bên chùa là đền Ngũ Xã, cách đó một khoảng không xa là chùa Châu Long. Chính vì vậy, những ngày rằm, mùng một chùa rất đông khách thập phương tới thắp hương. Họ đến để cầu mong phước lành, nhưng cũng nhiều người đến còn để chiêm ngưỡng bức tượng Phật của chùa. Thế nhưng liệu với tốc độ gia tăng hiện nay của dân số "gầm chùa", với tình trạng tự do đục phá để tìm không gian.. liệu ngôi chùa này sẽ còn được bền vững bao lâu nữa?